

Aktivite Temelli Ergoterapi

Hülya Yücel

Hipokrat
Yayıncılık

© 2020 Aktivite Temelli Ergoterapi

ISBN: 978-605-7874-81-8

Tüm hakları saklıdır. 5846 ve 2936 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri yasası gereği; bu kitabın basım, yayın ve satış hakları Hipokrat Yayınevi'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bölümler içinde kullanılan resim ve bilgilerin sorumluluğu o bölümün yazar(lar)ına aittir.

Editör

Doç. Dr. Hülya Yücel

Yayıncı

Hipokrat Yayınevi

Grafik-Tasarım

Hipokrat Grafik Tasarım

Baskı - Cilt

Sözkesen Matbaacılık

İvedik Organize 1518. Sokak Matsit İş Merkezi No: 2/40

Tel: (0312) 395 21 10 - Yenimahalle / Ankara

Hipokrat
Yayıncılık

Süleyman Sırrı Cad. No:16/2 Sıhhiye
Tel: (0312) 433 03 05 - 15 ANKARA
www.hipokratkitavevi.com

*Azim, m¼cadele, sabır ve başarı genlerini taşıdığım;
Orta Asya'dan göçüp gelen atalarımın saygılarımla...*

*Bu eserin aktivite bağımsızlığı ile yaşamına anlam
katmak isteyen, ergoterapiden yolu geçen herkese
faydalı olması dileğimle...*

Önsöz

Değerli okuyucularım,

Bu kitap akademik hayatımın ilk yıllarımdan bu yana ergoterapi ile bir ömür süren gönül ilişkiyi yansıtmaktadır. Ergoterapinin ortaya koyulmasında esas terapötik araç aktivitedir. Bu kitabın bölümlerini oluştururken, ergoterapide aktiviteleri anlatan kaynak olarak yararlanabileceğim daha önce Türkçe ya da yabancı dilde yazılmış bir kitaba rastlamadığım için bu özgün eserde var olan 37 bölümü kendim tasarladım. Böylece ergoterapinin ne kadar çok alanda rol aldığını bir kez daha görüyoruz. Bu kitapta en büyük temennim öncelikle ergoterapistlere olmak üzere ilgili diğer tüm sağlık bakım profesyonellerine keyifle başvuracakları bir kaynak olmasıdır.

Ergoterapi çok yönlü bir meslektir ve ben de disiplinler arası çalışmaya her zaman önem veren bir akademisyen olduğum için bu kitapta farklı mesleklerden alanında uzman, değerli arkadaşlarıma yer verdim. Ergoterapide fizyoterapist, sanat terapisti, psikolog, çocuk gelişimci, çevre bilimci ve diyetisyen ile kooperasyonun önemini ortaya koymak istedim ki danışanlarımıza en iyi faydayı sağlayabilelim.

Bu kitap Covid-19 dolayısıyla yaşadığımız karantina döneminin bir ürünüdür. Pandemide evlerimize kapandığımız süreci avantaja çevirip bir ekip olduk, kenetlendik ve üretmeye odaklandık. Bu kitapta bilime gönül vermiş 31 insan benimle zamanını ve bilgilerini özveri ile paylaştı. Bana ve ortaya koyduğum bu işe gösterdikleri özen karşısında onur duydum. Yazarlarımdan kitap bölümlerini yazarken keyif aldıkları geri dönüşlerini almak benim için ayrıca mutluluk vericiydi. Bu özgün eseri ortaya çıkartmama aracı olan tüm yazar arkadaşlarıma teşekkürlerimi sunarım. Hepsinin gönlümde mevcut yerleri biriciktir.

Ergoterapi alanında bir kitap çıkartmam hususunda bana ilham veren Sn. Sami Öge'ye teşekkür ederim. Kitabın olgunlaşip elinize ulaşmasında harcadıkları emekler için kahramanlarıma Hipokrat Kitabevi sahibi Sn. Ali Çelik'e, tasarımcı Sn. Hüseyin Çağlıkasap'a, yayınevi ile iletişimimde her zaman rol alan Sn. Burhan Kızıldaş'a teşekkürlerimi arz ederim. Teknik yardımını aldığım daha önce öğrencim

ve şimdi ise başarılı bir meslektaşım olan Sn. Fzt. Melike Yıldırım'a; kitabı yazma aşamalarım da ayrıca yürüttüğüm idari işlerimde bana destek olan araştırma görevlimiz Sn. Erg. Ebru Yıldız'a çok teşekkür ederim.

Kitabın oluşmasını sağlayan ve bu başarıda yolumu açan Allah'ın lütfuna layık olmayı dilerim. İlk kitabım olan "Su İçi Rehabilitasyon"da sloganım Öğrenen ve Öğreten olmaya devam etmektir. Bu kitabımda ise çok sevdiğim diğer iki eylemle huzurlarımızdayım. Okuyan ve Yazan olmaya devam edeceğim...

Doç. Dr. Hülya YÜCEL

28 Ekim 2020, İstanbul

Editör Hakkında

Doç. Dr. Hülya Yücel, Hacettepe Üniversitesi'nden 1998 yılında fizyoterapist ünvanı ile mezun oldu ve akabinde aynı üniversitede akademik çalışmalarına başladı. İş ve Uğraşı Tedavisi (Ergoterapi) programında elin değerlendirilmesi ile ilgili yaptığı tez çalışması ile 2002 yılında yüksek lisans, yaşlılarda aktivite eğitimi verdiği tez çalışması ile de 2008 yılında doktora eğitimini tamamladı. Böylece yüksek lisans ve doktora iş ve uğraşı tedavisi programında yapan ilklerden oldu. İngiltere'de bir yıl süre ile hiperaktif çocuklarda ergoterapi çalışmalarında bulundu. Hollanda, Hogeschool van Amsterdam'da 2007 yılında dört ay süre ile yaşlılarda ergoterapi alanında dersler alırken aynı zamanda çocuklarda obezite konulu bir projede çalıştı. Hacettepe Üniversitesi'nde ülkemizin ilk ergoterapi bölümünün kurulmasında çekirdek ekibin içerisinde on yıla yakın bir zaman emek verdi. Amerika Birleşik Devletleri'nde gönül verdiği akuaterapi çalışmalarında bulundu. 'Su içi Rehabilitasyon' isimli kitabın yazarıdır. Ülkemizde 'akuatik ergoterapi' ismini meslek terminolojisine kazandıran kişi oldu. Doçent ünvanını 2016 yılı Nisan ayında aldı. İspanya ve İrlanda'da düzenlenen ENOTHE (Avrupa Ergoterapi Yüksek Öğretim Ağı) toplantılarına çeşitli projeler ile katıldı. Bezmialem Vakıf Üniversitesi Ergoterapi Bölümü'nde öğretim üyesi olarak çalıştı. Bilgi Üniversitesi Ergoterapi Bölümünde dersler verdi. KKTC Yakın Doğu Üniversitesi Ergoterapi Bölüm Başkanlığı görevinde bulundu. Şu an İstanbul Sağlık Bilimleri Üniversitesi Ergoterapi bölümünde öğretim üyesi ve bölüm başkanı olarak akademik hayatına devam etmektedir.

Katkıda Bulunanlar

Editör

Hülya YÜCEL, Doç. Dr.

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hamidiye Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü, İstanbul

Yazarlar

Başak Çağla ARSLAN, Uzm. Fizyoterapist

İstanbul Bilgi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

Betül GÜNGEN, Çocuk Gelişimci

Betül Güngen'le Çocukla Yaşam Merkezi, İstanbul

Beyza Nur DURUKAN, Uzm. Fizyoterapist

Hacettepe Üniversitesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Fakültesi, Ankara

Bilgi Başak ÖZGÜN, Dr.

Fen Eğitim Uzmanı, Orman Öğretmeni, İzmir

Büşra KAPLAN, Uzm. Ergoterapist

Leksia Kişisel Gelişim ve Danışmanlık Merkezi, Ankara

Cemre BAFRALI, Ergoterapist

Ankara

Demet TEKİN, Dr. Öğretim Üyesi

Fenerbahçe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İstanbul

Ebru YILDIZ, Ergoterapist

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hamidiye Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü, İstanbul

Emre Serdar ATALAY, Dr. Öğretim Üyesi

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Sağlık Bilimleri Fakültesi, İstanbul

Esmâ ÖZKAN, Dr. Öğretim Üyesi

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü, Ankara

Esra AKI, Prof. Dr.

Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü, Ankara

Esra ÜNSAL, Uzm. Ergoterapist

İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

Gökçen AKYÜREK, Dr. Öğretim Üyesi

Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü, Ankara

Gülezer GÜNEY, Uzm. Ergoterapist

Düzce Atatürk Devlet Hastanesi

Gülşah KONAKOĞLU, Uzm. Fizyoterapist

İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Yüksekokulu Ergoterapi Bölümü

Hülya YÜCEL, Doç. Dr.

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hamidiye Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü, İstanbul

Mahmut YARAN, Dr. Öğretim Üyesi

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Samsun

Mehmet Gürhan KARAKAYA, Prof. Dr.

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü
Nörolojik Rehabilitasyon Ana Bilim Dalı

Nazlı BATAR, Dr. Diyetisyen

İstanbul Kültür Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme ve Diyetetik Bölümü

Nurhayat KORKMAZ, Uzm. Fizyoterapist

Giresun Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Terapi ve Rehabilitasyon Bölümü

Orkun Tahir ARAN, Dr. Fizyoterapist

Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü, Ankara

Özgü İNAL, Dr. Öğretim Üyesi

Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü, Edirne

Rüya Gül TEMEL, Uzm. Ergoterapist

Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Ergoterapi ABD Doktora Programı, Ankara

Selma ERCAN DOĞU, Psikolog Dr.

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Dışkapı Yıldırım Beyazıt Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Toplum Ruh Sağlığı Merkezi, Ankara

Sena TEBER, Uzm. Fizyoterapist

Bahçeşehir Üniversitesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Bölümü, İstanbul

Sibel Banu MURATLI

Ressam, Sanat Psikoterapisi Atölye Yürütücüsü, İstanbul

Sinem SALAR, Dr. Öğretim Üyesi

Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü, Edirne

Songül ATASAVUN UYSAL, Prof. Dr.

Hacettepe Üniversitesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Fakültesi, Ankara

Suzan KAYA EVSEN, Uzm. Ergoterapist

İstanbul

Şule KİŞİOĞLU, Uzm.

Odyoloji ve Konuşma Bozuklukları Uzmanı, Ankara

Yasemin İRKİLATA

Pelvik Taban Terapisti ve Cinsel Terapist

Ankara International Medicana Hastanesi Pelvik Taban Ünitesi

İçindekiler

Bölüm 1

Giriş

HÜLYA YÜCEL

..... 1

Bölüm 2

Ergoterapide Okupasyonun Anlamı

ESMA ÖZKAN

Giriş	3
Anlam	4
Okupasyonun Anlamı	6
Okupasyonun boyutları	6
Kültür ve okupasyon	10
İyilik hali ve okupasyon	11
Engellilik ve okupasyon	13
Sonuç	14

Bölüm 3

Ergoterapide Okupasyona Dayalı Modeller

RÜYA GÜL TEMEL • ESMA ÖZKAN

Giriş	17
Ergoterapide Modeller	18
Okupasyona Dayalı Modeller	18
Kanada okupasyonel performans ve katılım modeli	19
Kişi-çevre-okupasyon-performans modeli	21
İnsan okupasyon modeli	22
Kawa modeli	28

İnsan performansı ekoloji modeli.....	29
Okupasyonel adaptasyon modeli.....	29
Okupasyonel performans modeli-Avustralya	30
Sonuç.....	31

Bölüm 4

Aktivite Analizi

CEMRE BAFRALI

Giriş	35
Aktivite Analizinin Tanımı	36
Aktivite Analizinin Tarihsel Gelişimi	37
Aktivite Analizinin Uygulama Adımları	40
1. Adım: Kişinin okupasyonel profilini tanımlamak	41
2. Adım: Kişinin hedeflerini ve amaçlarını tanımlamak	41
3. Adım: Aktivite komponentlerini ve yapılandırılmasını tanımlamak	41
4. Adım: Kişinin ihtiyaçlarına uygun aktivite sentezini yapmak	42
Aktivite Analizinin Türleri	42
Görev odaklı aktivite analizi.....	42
Kişi odaklı aktivite analizi	49
Teori odaklı aktivite analizi	50
Sonuç.....	53

Bölüm 5

Günlük Yaşam Aktiviteleri

BÜŞRA KAPLAN

Giriş	55
Günlük Yaşam Aktiviteleri	56
Okupasyon ve GYA	58
Kişisel faktörler	60
Performans becerileri.....	60
Performans paternleri	61
Bağlam ve çevre	62
Günlük Yaşam Aktivitelerinin Değerlendirilmesi	63
Günlük Yaşam Aktiviteleri Müdahale Örnekleri.....	66
Beslenme aktiviteleri.....	66
Giyinme ve soyunma aktiviteleri.....	67
Hijyen ve bakım aktiviteleri	68
Fonksiyonel mobilite	70
Yemek hazırlama ve temizlik aktiviteleri	70

Ergoterapistler için GYA Uygulamaları ile ilgili İpuçları.....	73
Sonuç.....	74

Bölüm 6

Serbest Zaman Okupasyonları

MAHMUT YARAN

Giriş	77
Serbest Zaman Okupasyonları.....	77
Aktif serbest zaman okupasyonları.....	77
Pasif serbest zaman okupasyonları	78
Serbest Zaman Okupasyonlarının Faydaları	80
Serbest Zaman Okupasyonlarına Katılımın Önündeki Engeller.....	81
Yaş Gruplarına Göre Anlamlı Serbest Zaman Aktiviteleri	83
Çocukluk dönemi (3-12 yaş)	83
Ergenlik (12-19 yaş)	83
Genç yetişkinlik (20-40 yaş).....	84
Orta yaş (40-65 yaş)	84
Yaşlılık (65 yaş üstü)	84
Sonuç.....	85

Bölüm 7

Aktivite Dengesi

SELMA ERCAN DOĞU

Giriş	87
Ergoterapide Aktivite Dengesi Tanımı ve Yaklaşımlar	87
Zaman kullanımı	90
Kronobiyolojide denge.....	90
İhtiyaçların karşılanması	90
Yaşam hedeflerinde denge	90
Aktivite Dengesi Değerlendirme ve Müdahale.....	92
Aktivite Dengesi Ölçüm Araçları	93
Yaşam çemberi	93
Aktivite dengesi anketi	93
Günlük aktivitelerden memnuniyet ve denge	93
Yaşam dengesi envanteri	94
Müdahale Yaklaşımları.....	94
Aktivite Dengesi Kavramının Sağlık ve Yaşam Kalitesi ile İlişkisi	95
Sonuç.....	97

Bölüm 8

Pediatride Ergoterapi

GÖKÇEN AKYÜREK

Giriş	99
Pediyatrik Ergoterapide Değerlendirme	100
Değerlendirmenin amaçları	100
Değerlendirme yaklaşımları	101
Değerlendirme süreci.....	103
Değerlendirme yöntemleri.....	107
Müdahale.....	108
Performansı artırmak için müdahaleler.....	109
Aktiviteleri uyarlama ve çevreyi değiştirme	111
Danışmanlık ve eğitim hizmetleri	113
Klinik Muhakeme ve Kanıtı Dayalı Uygulamalar	114
Pediyatrik Ergoterapide Pratik Strateji ve Müdahaleler.....	115
Vücut farkındalığı	116
Motor planlama.....	117
Bilateral motor entegrasyon	119
Denge becerileri	120
İnce motor beceriler	121
Görsel algısal beceriler.....	123
Oral motor beceriler	124
Günlük yaşam becerileri.....	125
Okul becerileri	127
Sonuç.....	134

Bölüm 9

Çocuklarda Duyu Bütünlüğü Temelli Duyusal Oyunlar

BETÜL GÜNGEN

Giriş	139
Oyun ve Duyusal Oyun Kavramları.....	139
Duyusal Oyunların Çocuklara Etkisi	141
Oyunun Çocuğun Gelişimine Etkisi	141
Ergoterapi ile Çocuk Gelişiminin İlişkisi.....	143
Çocuklarda Duyuların Beyin Gelişimi Üzerine Etkileri.....	145
Çocuklarda Duyu Bütünlüme Uygulamaları	145
Duyusal Oyun Çalışmaları.....	146
Kar kumu.....	147
Kumsal kumu.....	147

Parmak kası hamuru.....	148
Duyusal tutkal hamuru.....	149
Pofuduk hamur.....	149
Doğal oyun hamurları.....	150
Ay kumu.....	151
Duyusal balonlar.....	151
Duyusal kirli temiz oyunu.....	152
Duyusal jöle havuzu.....	153
Renkli bakliyatlar.....	153
Süt ebrusu.....	154
Duyusal Oyunlarda Hikâyeleştirme.....	155
Sonuç.....	156

Bölüm 10

Özel Gereksinimli Çocuklarda Duyu Bütünleme Aktiviteleri

EBRU YILDIZ

Giriş.....	159
Özel Gereksinimli Çocuk.....	160
Ayres Duyu Bütünleme Teorisi.....	160
Değerlendirme.....	161
Hikâye ve görüşme kaydı.....	162
Duyu profili 2.....	164
Duyusal işleme ölçeği.....	164
Bebeklerde duysal fonksiyonlar testi.....	164
Duyu bütünleme ve praksi testi.....	164
Ayres duyu bütünleme değerlendirmesi.....	165
Duyu Bütünleme Bozuklukları.....	165
Duyusal reaktivite bozuklukları.....	166
Duyusal algı bozuklukları.....	167
Vestibüler-bilateral entegrasyon bozukluğu.....	168
Praksi bozuklukları.....	169
Müdahale.....	169
Prensipler.....	170
Kullanılan malzemeler.....	171
Aktiviteler.....	172
Sonuç.....	181

Bölüm 11

İşitme ve Konuşma Bozukluğu Olan Bireylerde Duyu Bütünlüğü Aktiviteleri

ŞULE KIŞIOĞLU

Nasıl Duyarız?.....	185
İşitme Kaybı Nedir?	185
Odyolog Kimdir?	186
İşitme Kaybında Kullanılan Cihazlar Nelerdir?.....	187
İşitme ve Denge İlişkisi.....	188
Nasıl Konuşuruz?	188
Konuşma Bozuklukları Nelerdir?	189
İşitme ve Konuşma Bozukluklarında Görülen Duyu ve Motor Planlama Bozuklukları Nelerdir?	189
İşitme ve Konuşma Bozukluklarında Duyu Bütünlüğü Aktiviteleri	190
Aktivite 1: Duyduğum sesleri ve kelimeleri tanıyorum.....	190
Aktivite 2: Duyguları anlıyorum.....	191
Aktivite 3: Dil, dudak, yanak, çene ve mimik hareketlerini taklit.....	192
Aktivite 4: Tattığım nesnenin ne olduğunu biliyorum	194
Aktivite 5: Torbanın içinde ne var?.....	195
Sonuç.....	199

Bölüm 12

Okul Öncesi ve Okul Dönemi Çocuklarında Ergoterapi Aktiviteleri

SUZAN KAYA EVSEN

Giriş	201
Okul Öncesi ve Okul Dönemi Çocukları.....	201
Okullarda Ergoterapi	202
Okullarda Ergoterapinin Tarihçesi.....	202
Okullarda Ergoterapi Uygulamalarında Kullanılan Modeller	204
Doğrudan model	204
Danışma (Konsültasyon) modeli	205
Birleşik model	205
<i>Partnering for Change</i> (P4C)	205
Ergoterapi müdahale servisi.....	206
Okullarda Ergoterapi Uygulamalarına İlişkin Yasalar	207
Tüm engelli çocuklar için eğitim yarası	207
Kısıtlılıkları olan bireylerin eğitim yarası	207
Bölüm 504 / Engelli Amerikalılar Yasası	208

Erken müdahale hizmetleri ve müdahaleye yanıt.....	208
No child left behind.....	209
Okullarda Ergoterapi Uygulamaları.....	209
Değerlendirme.....	210
Müdahale.....	210
Aktivite.....	212
Çevre düzenlemesi.....	217
Okullarda Ergoterapi Uygulamalarında İşbirliği.....	219
Sonuç.....	219

Bölüm 13

Erken Çocukluk Döneminde Bütüncül Yaklaşımla Doğa Temelli Eğitim ve Aktiviteler

BİLGİ BAŞAK ÖZGÜN

Erken Çocukluk Döneminde Doğa Temelli Eğitim.....	223
Erken çocukluk döneminde doğa temelli eğitimin önemi ve amacı.....	223
Doğada oyun ve doğa temelli eğitim ilişkisi.....	226
Erken çocukluk dönemi gelişim alanlarının doğa temelli eğitim ile ilişkisi.....	228
Erken çocukluk döneminde dış mekân eğitim ortamları.....	233
Bütüncül (Holistik) Yaklaşımla Doğa Temelli Eğitim.....	234
Özel Gereksinimi olan Çocuklar için Dış Mekân Eğitim Ortamları.....	235
Doğanın iyileştirici gücü ve ergoterapi alanına yansımaları.....	236
Bütüncül Yaklaşımla Doğa Temelli Aktiviteler.....	241
Sonuç.....	247

Bölüm 14

Nörolojik Hastalıklarda Ergoterapi

ÖZGÜ İNAL

Giriş.....	253
Nörolojik Hastalıklar ve Günlük Yaşam Üzerindeki Etkileri.....	253
Multipl skleroz.....	253
Parkinson.....	254
Epilepsi.....	255
Motor nöron hastalığı.....	256
Edinsel beyin hasarı.....	256
Demans.....	257
Nörolojik Hastalıklar ve Ergoterapi.....	258
Değerlendirme ve Müdahale Yaklaşımları, Modeller ve Referans Çerçevesi.....	258
Değerlendirme.....	260

Ergoterapistlerin nörolojik hastalığı olan bir bireyi değerlendirmek için ele aldıkları spesifik alanlardan bazıları	261
Müdahale.....	265
Yukarıdaki spesifik değerlendirme alanlarına göre müdahaleler.....	266
Sonuç.....	269

Bölüm 15

İnme ve Ergoterapi

ORKUN TAHİR ARAN

Giriş	275
İnmenin Epidemiyoloji ve Patofizyolojisi.....	275
Yaygın İnme Tipleri	276
Anterior dolaşım iskemik inmeleri	276
Posterior dolaşım iskemik inmeleri.....	277
İnme ve Ergoterapi	278
Değerlendirmeler	278
Görüşme	280
Gözlem	280
Ergoterapi yaklaşımları	281
Sonuç.....	283

Bölüm 16

Ergoterapide Kognitif Aktiviteler

SONGÜL ATASAVUN UYSAL

Giriş	285
Kognitif Beceriler	286
Konuyla İlgili Ergoterapi Modelleri, Teorileri ve Referans Çerçevesi	287
Kognitif rehabilitasyonun işlevsel modeli	287
Kognitif-davranışçı referans çerçevesi.....	288
Kognitif algılama teorileri	289
Kognitif rehabilitasyon modeli	289
Kognitif rehabilitasyonun dinamik etkileşim modeli	289
Genişletilmiş farkındalık modeli.....	290
Allen'in kognitif engelliler modeli	290
Kognitif oryantasyonun günlük aktivite performansı	290
Kognitif Temelli Aktiviteler	291
Dikkat.....	291
Hafıza	293

Yürütücü fonksiyonlar	294
Metakognisyon	296
Sonuç.....	296

Bölüm 17

Ruh Sağlığı Problemlerinde Ergoterapi

ESRA AKI

Giriş	299
Ruh Sağlığı ile İlgili Ergoterapi Model ve Teorileri	299
Adaptif beceriler modeli	300
Rol kazanma ve sosyal beceri eğitimi.....	301
Sosyal beceri eğitimi.....	302
Duyu bütünleme	302
Toplumda Ruh Sağlığı Önündeki Engeller	304
Ruh Sağlığı Problemleri ile Başa Çıkma Stratejileri.....	304
Duyu odaları	305
El sanatları ve yaratıcılık	305
Boncuk ve tel işleri	305
Mum yapımı.....	306
Seramik yapımı.....	306
Pişirme	306
Drama	306
Bahçe işleri ve doğa aktiviteleri.....	306
Deri işleri	307
Metal işleri.....	307
Mozaik ve cam işleri	307
Dikiş	307
Kağıt işleri.....	307
Ahşap işleri.....	308
Sonuç.....	308

Bölüm 18

Yaşlılarda Ergoterapi Aktiviteleri

HÜLYA YÜCEL

Giriş	311
İlerleyen Yaşla Birlikte Vücut Sistemlerinde Meydana Gelen Değişiklikler ve Bunların Aktivite ile İlişkisi.....	311
Geriatrik Ergoterapide Aktivite Prensipleri.....	312

Yaşlılarda Aktivite Eğitimi	315
Aktivite örnekleri	316
Sonuç.....	321

Bölüm 19

Palyatif Bakımda Ergoterapi

GÜLESER GÜNEY

Giriş	323
Palyatif Bakımda Ergoterapi Modelleri	324
Okupasyon temelli palyatif bakım modeli	324
Palyatif bakımda insan okupasyon modeli	325
Bakım Kavramı	325
Terminal dönem bakımı.....	325
Yaşam sonu bakımı	326
Palyatif bakım	326
Kimler palyatif bakımdan yararlanabilir?	326
Palyatif Bakımda Ergoterapi Değerlendirmeleri	327
Okupasyonel değerlendirmeler.....	329
Semptomatik değerlendirme ve yaşam kalitesi değerlendirmesi	329
Performans alanları ve fonksiyonel beceri değerlendirmesi	329
Psikososyal durum /İletişim becerileri/Maneviyat	330
Çevresel ve temporal değerlendirme	330
Performans paternleri, alışkanlıklar, roller ve rutinler	331
Palyatif Bakımda Ergoterapi Müdahaleleri	331
Semptom kontrolü yaklaşımları.....	332
Anksiyete yönetimi, gevşeme ve solunum kontrolü.....	334
Palyatif bakımda okupasyon temelli yaklaşımlar.....	336
Pediatrik palyatif bakım yaklaşımları	338
Sonuç.....	340
Teşekkür	340

Bölüm 20

Bakım Verenlerde Ergoterapi

EMRE SERDAR ATALAY

Giriş	345
Bakım Verenlere Yönelik Müdahaleler	346
Stres yönetimi, eğitim, grup destek programları	346
Bireysel ve grup danışmanlık programları	347
Gevşeme ve meditasyon	347
Geçici bakım desteği.....	347

Bakım Veren Kişinin İhtiyaçları ve Yasal Hakları	347
Bakım Verenlerde Aktivite Performans Alanlarının İncelenmesi ve Ergoterapi Yaklaşımları ...	347
Bakım Alan Kişinin Aktivite Performans İhtiyaçlarına Yönelik Yardımcı Cihaz ve Adaptasyonlar	350
Mobiliteye ve transferlere yardımcı teknolojiler.....	351
İletişimi kolaylaştıran teknolojiler	351
Günlük yaşam aktivitelerini destekleyen teknolojiler.....	354
Diğer yardımcı teknolojiler	354
Bakım Verene Destek Sağlayan Kuruluşlar ve Kaynaklar	355
Sonuç.....	355

Bölüm 21

Üst Ekstremitte Ortopedik ve Romatizmal Problemlerinde Ergoterapi Aktiviteleri

NURHAYAT KORKMAZ

Giriş	359
Ortopedik Problemlerde Ergoterapi	360
Omuz problemleri	360
Tendinit.....	362
Üst ekstremitte cerrahileri.....	363
Kırık.....	364
El yaralanmaları	365
Romatizmal Problemlerde Ergoterapi.....	367
Eklem koruma ve enerji tasarrufu	368
Yardımcı teknoloji kullanımı.....	370
Ağrı yönetimi	371
Mesleki rehabilitasyon	371
Sonuç.....	371

Bölüm 22

Üst Ekstremitte Sinir Yaralanmalarında Ergoterapi

ESRA ÜNSAL • HÜLYA YÜCEL

Giriş	375
Periferik Sinir Sistemi Yapıları	375
Sinir Yaralanmalarının Sınıflandırılması.....	377
Periferik Sinir İyileşme Mekanizması	378
Sinir Yaralanmalarında Değerlendirme	378
Sempatik fonksiyonlar	379
Motor fonksiyonlar	379
Duyusal fonksiyonlar.....	380

El fonksiyonları	382
Sinir Yaralanmalarında Tedavi Yaklaşımları	384
Faz 1	384
Faz 2	386
Faz 3	388
Sonuç.....	390

Bölüm 23

Alt Ekstremitte Ortopedik Problemlerinde Ergoterapi

BAŞAK ÇAĞLA ARSLAN

Giriş	393
Alt Ekstremitte Ortopedik Cerrahilerinde Ergoterapi.....	393
Değerlendirme	394
Ergoterapi müdahaleleri	398
Alt Ekstremitte Travmalarında Ergoterapi	403
Uygulama modelleri	403
Değerlendirme ve tedavi	404
Vaka Örnekleri	406
Sonuç.....	409

Bölüm 24

Kardiyopulmoner Hastalıklarda Ergoterapi

BEYZA NUR DURUKAN • SENA TEBER

Giriş	413
Kardiyopulmoner Hastalıkların Klinik Özellikleri.....	414
Kardiyopulmoner Hastalıklarda Ergoterapistin Rolü ve Ergoterapide Genel Prensipler.....	414
Ergoterapistin kardiyopulmoner rehabilitasyon ekibindeki başlıca rolleri aşağıdaki şekilde özetlenebilir:	415
Kardiyopulmoner Hastalığa Sahip Bireylerin Değerlendirilmesi	416
Genel medikal durum ve vital bulgular	416
Günlük yaşam aktiviteleri	416
Yaşam kalitesi	420
Psikososyal durum	421
Kognitif durum	423
Sonuç ölçümleri	424
Kardiyopulmoner Hastalığa Sahip Bireylerin Tedavi Planlamaları	424
Kişisel yönetim ve güvenlik	424
Enerji koruma teknikleri	425

Çevre düzenlemeleri	428
Aktiviteye geri dönüş.....	428
Yaşam tarzı modifikasyonu.....	429
Gevşeme ve stres yönetimi	429
Sonuç.....	430

Bölüm 25

Toplumsal Katılım

MAHMUT YARAN

Giriş	433
Toplum	433
Katılımın Çerçevesi.....	434
Ergoterapide Toplumsal Katılım	435
Toplumsal Katılımı Etkileyen Faktörler	437
Çevre	437
Aile	438
Kişi	438
Toplumsal Katılımda Ergoterapistin Rolü	438
Sonuç.....	439

Bölüm 26

Engellilerde Aktivite Eğitimi

SİNEM SALAR

Giriş	441
Aktivite Eğitiminde Temel Yaklaşımlar	442
Restoratif yaklaşım	442
Adaptif/Kompansatuar yaklaşım.....	442
Aktivite Eğitiminde Kullanılan Öğretme Stratejileri.....	444
Öğrenme motivasyonu	444
Bilgi ve geri bildirim verme	445
Genelleme (öğrenmenin transferi)	447
Destekleyici çevrenin oluşturulması	447
Farklı Engel Gruplarında Aktivite Eğitimi	448
Fiziksel engelli bireyler	448
Bilişsel ve algısal problemi olan bireyler	450
Görme engelli bireyler	452
İşitme engelli bireyler.....	455
Sonuç.....	455

Bölüm 27

Şiddete Maruz Kalanlarda Ergoterapi

GÖKÇEN AKYÜREK

Giriş	457
Aile İçi Şiddet, Etkileri ve Şiddet Döngüsü	458
Şiddet döngüsü	459
Aile İçi Şiddetin Sonuçları ve Ergoterapinin Rolü	460
Müdahaledeki Eksiklikler ve Öneriler	462
Aile İçi Şiddet Mağdurları İçin Ergoterapi	463
Değerlendirmeler	463
Müdahale yöntemleri	465
Sonuç	466

Bölüm 28

Kadın Sağlığında Pelvik Taban Temelli Ergoterapi

YASEMİN İRKİLATA • HÜLYA YÜCEL

Giriş	471
Pelvik Taban	472
Gebelik	474
Gebelikte fiziksel aktivite	474
Doğum	478
Doğum sonrası fiziksel aktivite ve pelvik taban rehabilitasyonu	479
Diastasis rekti	479
Menopoz	480
Üriner İnkontinans	481
Aşırı Aktif Mesane	482
Mesane Eğitimi	482
Mesane-bağırsak sağlığı	483
Cinsellik	484
Kronik Pelvik Ağrı	486
Hipertonik pelvik taban	486
Pelvik Taban Rehabilitasyonu	487
Doğru Bilinen Yanlışlar	488
Sonuç	490

Bölüm 29

Aktivite Ergonomisi

GÜLŞAH KONAĞLU

Giriş	493
Aktivite Ergonomisi ile ilgili Ergoterapi Model ve Teorileri	493

Okupasyon	494
Okupasyonel Ergonomi ve Güvenlik	495
Vücut mekaniğine bağlı ergonomik riskler ve aktivite güvenliği	495
Vibrasyona bağlı maruziyetler ve aktivite güvenliği	499
Bilişsel maruziyete neden olabilecek bazı faktörler	500
İş yükünün değerlendirilmesi	501
Yaşam Kalitesi ve Katılım	503
Ekleme Koruma Stratejileri	503
Ekleme koruma stratejilerinden örnekler	509
Yorgunluk Yönetimi ve Enerji Koruma Stratejileri	511
Vücut pozisyonu	512
Dinlenme	514
Aktivite analizi	515
Bilişsel davranışçı terapi	516
Uyku hijyeni	516
Stres yönetimi	517
Yoga	517
Bilinçli farkındalık (<i>Mindfulness</i>)	518
Sonuç	518

Bölüm 30

Ergoterapide Teknoloji Temelli Aktiviteler

MEHMET GÜRHAN KARAKAYA

Giriş	523
Dijital-Sağlık (Elektronik-Sağlık) Kavramı ve Ergoterapi	523
Elektronik tıbbi kayıtlar	524
Tele-Sağlık	524
C. Mobil sağlık (m-Sağlık)	529
Robotik uygulamalar	545
Sonuç	549

Bölüm 31

Günlük Yaşamda Yardımcı Teknoloji ve Yardımcı Araçlar

BÜŞRA KAPLAN

Giriş	553
Yardımcı Teknoloji ve Yardımcı Araçlar	554
Yardımcı Teknoloji ve Ergoterapi	554
İnsan aktivite yardımcı teknoloji modeli	555
Eşleşen kişi ve teknoloji modeli	556

Kapsamlı yardımcı teknoloji modeli	556
Yardımcı Teknolojinin Özellikleri	558
Sert (<i>Hard</i>) ve Yumuşak (<i>Soft</i>) Teknoloji	558
Yardımcı Teknolojinin Seçimi	559
Ergoterapistin mesleki performansını geliştirecek birtakım gereklilikler	559
Yardımcı teknolojiyi kullanacak kişinin özellikleri	559
Seçim için gerekli yardımcı aracın özellikleri	559
Yardımcı Teknolojinin Kullanımı	560
Mobilite	560
Ortez	561
Düşük teknoloji yardımcı araçlar	561
Sonuç	565

Bölüm 32

Hayvan Destekli Aktiviteler

CEMRE BAFRALI

Giriş	567
Hayvan Destekli Aktiviteler	568
Hayvan destekli aktivitelerin faydaları ve klinik uygulamaları	568
Ergoterapide Hayvan Destekli Aktiviteler	570
Çeşitli Hayvan Destekli Aktiviteler	572
Köpek destekli aktiviteler	572
Kedi destekli aktiviteler	574
At destekli aktiviteler	575
Yunus destekli aktiviteler	576
Çiftlik hayvanları destekli aktiviteler	577
Küçük hayvan destekli aktiviteler	578
Sonuç	579

Bölüm 33

Akuatik Ergoterapi

HÜLYA YÜCEL

Giriş	583
Suyun Özellikleri	584
Akuatik Aktivitelerin Hedef ve Yararları	584
Su İçi Uygulamalar	587
Bir vaka örneği	589

Bir akuatik aktivite program örneği	591
Literatürden uygulama örnekleri	591
Otizimde Akuatik Aktiviteler.....	594
Sonuç.....	597

Bölüm 34

Ergoterapide Sanat Temelli Aktiviteler

SİBEL BANU MURATLI

Giriş	601
Sanat ve Ergoterapi	602
Sanatsal Uygulamalar	605
Seramik ile Çalışma.....	612
Neden fırınlanmayan çamur?	613
Rekreasyonel Aktiviteler Dersi Alan Öğrencilerin Mesleki ve Kişisel Deneyimleri.....	615
S. Koycu, Bilgi Üniversitesi Ergoterapi bölümü mezunu.....	615
R. Işık, Bilgi Üniversitesi Ergoterapi bölümü mezunu.....	616
S. Avsever, Bilgi Üniversitesi Ergoterapi bölümü mezunu	617
A. Doğan, Bilgi Üniversitesi Ergoterapi bölümü öğrencisi	619
İ.N. Aydın, Bilgi Üniversitesi Ergoterapi bölümü öğrencisi.....	620
P. Özakin, Bahçeşehir Üniversitesi Ergoterapi bölümü mezunu.....	621
Ü. Geyik, Alzheimer Yaşam Evi hemşiresi	622
Sonuç.....	623

Bölüm 35

Ergoterapide Dans

DEMET TEKİN

Giriş	625
Dans.....	626
Dansla Tedavi.....	627
Vücut (<i>Body-B</i>).....	628
Hareket (<i>Action-A</i>).....	628
Alan (<i>Space-S</i>).....	629
Zaman (<i>Time-T</i>)	629
Enerji (<i>Energy-E</i>).....	629
Ergoterapide Dans Model ve Teorileri.....	630
Biyomekaniksel model	630
Bilişsel model	631
Fonksiyonel grup modeli	632
Amaçlı ilişki modeli	632

Günlük iş uğraşı modeli.....	632
Motor kontrol modeli.....	633
Duyu bütünleme modeli	633
Sonuç.....	633

Bölüm 36

Aktivite Dili (İletişim)

SELMA ERCAN DOĞU

Giriş	637
Aktivitelere Katılım ve Dilin Önemi	637
Kişi-merkezli yaklaşım	638
Terapisteye ait faktörler	638
Terapatik İlişki Kurma Becerileri.....	639
Güven ilişkisi oluşturma ve empati	640
İşbirliği.....	640
İletişim Becerileri.....	641
Sözel iletişim	641
Sözel olmayan iletişim	642
Etkili İletişim Bileşenleri	646
Gözlem yapma	646
İlgili sorular sorma	647
Geribildirim verme	647
Cesaretlendirme	647
Özetleme	647
Terapatik İletişimde Engeller	647
Emir vermek/yönlendirmek	647
Ahlak dersi vermek	647
Yargılamak/suçlamak.....	648
Öğretmek/ aynı düşüncede olmamak	648
Sözünü kesmek/önemsememek	648
Öğüt vermek/ çözüm getirmek	648
Reddetmek/Kınamak.....	648
Yersiz güven vermek.....	648
Konuyu değiştirmek	648
Duyguları küçümsemek	649
Motivasyonel Görüşme Becerileri	649
Bilgilendirme ve Psikolojik Hazırlık	650
İletişimde Danışan ile ilgili Faktörler	652
Özel İhtiyaçları Olan Danışanlarla İletişim	652
İşitme engeli olan bireylerle iletişim kurmak için ipuçları	653
Görme bozukluğu olan bireylerle iletişim kurmak için ipuçları.....	653

Felç geçirmiş danışanlarla iletişim kurmak için ipuçları	654
Demansı olan danışanlarla iletişim kurmak için ipuçları.....	654
Ruh sağlığı problemleri olan danışanlarla iletişim kurmak için ipuçları.....	654
Sonuç.....	655

Bölüm 37

Aktivite Beslenmesi

NAZLI BATAR

Giriş	657
Aktivite ve Sağlık	657
Enerji Dengesi Denklemi.....	659
Sağlıklı Beslenmenin İlkeleri	659
Çeşitlilik.....	660
Denge.....	660
Porsiyon.....	660
Aktivitenin Enerji Kaynakları.....	660
Karbonhidratlar	660
Proteinler	661
Yağlar	662
Aktivite ve Sıvı	663
Literatürde Aktivitelere Göre Beslenme	664
Yüzme ve beslenme	664
Koşu ve beslenme.....	664
Futbol ve beslenme.....	664
Satranç ve beslenme	665
Dans ve beslenme	665
Golf ve beslenme	665
Tenis ve beslenme	665
Pilates ve beslenme	666
Kognitif Aktiviteleri Destekleyen Beslenme	666
Deniz ürünleri	667
Koyu yeşil yapraklı sebzeler	667
Ceviz	667
Aktivite Sırası ve Sonrası Beslenmede Dikkat Edilmesi Gerekenler	667
Farklı Aktivitelere Bulunan Danışanlarda Örnek Beslenme Önerileri.....	667
Yüzme aktivitesi yapan bir danışanın beslenme örneği	667
Satranç aktivitesi yapan bir danışanın beslenme örneği	668
Sonuç.....	669

